

Virksomheden er en, og en anden Commission kan antage, at den er en ganske anden, og det kan saaledes blive aldeles forskjellige Forklaringer, der kunne blive givne, naar det ikke i selve Loven udtales, hvilken denne Virksomhed er, men jeg seer ikke, at der staaer Noget derom. Den ærede Forslagsstiller holder ogsaa fast ved, at Godseieren ved disse Salgsplaner — det er et meget mærkeligt Punkt — skulde kunne forlange, at Noget af et Fæstesteds Tilliggende undtages fra Salget og forbeholdes ham til Brug, overensstemmende med den nu bestaaende Lovgivning, i hvilket Tilfælde der ved Bedømmelsen af Kjøbesummen for den øvrige Deel af Fæstestedet skulde tages passende Hensyn til, hvad der paa Grund deraf blev forbeholdt Godseiere. Det er imidlertid fuldkommen i Strid med hele det nærværende Lovforslags Tanke, at Godseieren ved disse Salgsplaner skulde kunne forbeholde sig, hvilke Dele af Fæstestedet han selv vilde. Altsaa skulde Godseieren ikke være forpligtet til at sælge hele Fæstestedet, som det nu er, men det er dog det, man maa forlange, naar en saadan Salgsplan skal have nogen Betydning. Det forlanges imidlertid slet ikke, men han kan forbeholde sig af dets Tilliggende, hvad han maatte forlange, og der er ikke sat nogen som helst Grænse i saa Henseende. Her er nævnt et andet Hensyn, som Commissionen skulde tage ved Bedømmelsen af Salgsplanen, og som ligeledes forekommer mig ganske overordentlig mærkværdig; det er Hensynet til, hvorvidt det er sandsynligt, „at en duelig og paapassende Mand kan som Kjøber af Fæstestedet under de tilbudte Salgsvilkaar bestaae ved dette.“ Commissionen skulde altsaa ved Afgjørelsen af, hvorvidt Salgsplanen var rigtig, sætte sig hen og tænke over, om en duelig og driftig Jordbruger kunde bestaae derved; hvad Commissionen forstod ved en duelig og paapassende Jordbruger, og hvad den meente om, at han kunde bringe ud af Gaarden, skulde altsaa komme i Betragtning. Man skulde altsaa ikke tage Hensyn til, hvad en almindelig Bønde kunde bringe ud deraf, men kun som sagt til, hvad en duelig og paapassende Mand kunde bringe ud deraf. Jeg vil

ikke sige, at jeg er forbauset herover, thi jeg vil ikke bruge dette Ord; men skulde det nogeninde bruges, vilde det dog være her. — Jeg skal nu ikke opholde mig videre ved dette Forslag; jeg har søgt at gennemgaae det og at paavise de væsentligste Mangler derved, hvorfor jeg haaber, at ærede Medlemmer ikke ville gaae ind paa det.

Bregendahl: Efter det Udfald, Afstemningen over de første 4 Paragrapher igaar havde, kan jeg ikke sige Andet, end at det ikke er meget opmuntrende for mig at fortsætte Forhandlingen om de videre Bestemmelser i det foreliggende Lovforslag og de dertil stillede Endringsforslag, men jeg anseer det dog for rigtig, at jeg ikke unddager mig ganske fra Forhandlingen over de øvrige Dele af Lovforslaget. Jeg skal derfor kun udtale mig korteligen om de foreliggende Forslag, der nu ere under Forhandling, og idet jeg kan erklære mig enig, som det sees af Betænkningen, med Udvalgets øvrige Medlemmer med Hensyn til Lovforslagets § 8 og de dertil stillede Endringsforslag, skal jeg særlig fremhæve de Forslag, som jeg troer at burde fraraade. Saaledes er det Lovforslagets § 7, selvfølgelig under den Forudsætning, at mit Endringsforslag under Nr. 30 ikke bliver vedtaget; thi vedtages mit Forslag under Nr. 30, gaaer jeg ind paa Lovforslagets § 7. Derimod kan jeg ikke finde det rigtig at gjøre en saadan Tilføining ved § 7, som af Udvalgets Fleertal er foreslaaet under Nr. 13; ligeledes skal jeg nærmere udtale mig om Endringsforslagene under Nr. 24 og Nr. 25 og tillige om det af mig stillede under Nr. 30. Den ærede Retsfører har udviklet, hvorfor Udvalgets Fleertal har foreslaaet, at den Afgang til at tage den 10de Gaard, naar de 9 sælges, strax skal ophæves, forsaavidt angaaer Lehnbesiddere og Besiddere af bundet Gods. Den ærede Retsfører fremhævede, at Grunden dertil var den, at Bestemmelsen i Loven af 1861 var sat som en Præmie for Godseieren til at sælge til Fæsterne eller detses Slægt, og da der ikke tilkom Lehnbesidderne Ret til at sælge til Andre end til Fæsterne eller detses Slægtninge, saa vil der ikke være nogen Grund til at lade